

**Nieuwsbrief
nr.30 / december 2025**

Beste Vrienden van St. Gerlach,

U leest hier inmiddels de 30^e Nieuwsbrief van de Vrienden van Sint Gerlach. We hopen met onze Nieuwsbrieven telkens uw belangstelling een beetje te wekken. Af en toe krijgen we daarvoor de bevestiging van enkele van onze lezers. Dat stellen we uiteraard zeer op prijs en is voor ons motivatie om op de ingeslagen weg voort te gaan om onze doelstellingen te bereiken, te weten de verering van Sint Gerlach bevorderen en kennis over zijn persoon en levenswijze verspreiden.

Zijn verering bevorderen doet de parochie in Houthem ook door de jaarlijkse viering van een octaaf rond de sterfdag van Gerlach, 5 januari. Verderop in de nieuwsbrief treft u het complete programma van de vieringen tijdens dit octaaf aan. U bent uiteraard dagelijks welkom, maar speciaal nodigen we u uit voor de openingsviering op maandag 5 januari om 10.00 uur. Celebrant is dan monseigneur Ron van den Hout, bisschop van Roermond. Voor de viering zijn ook de broederschap van het Heilig Kruis van de Zwarte Christus uit Wijk-Maastricht en de broederschap en het dragers gilde van Sint Lambertus uit Maastricht uitgenodigd. Op dinsdag 6 januari, hoogfeest van Driekoningen, zijn traditiegetrouw alle leden van de agrarische stand in Zuid-Limburg uitgenodigd via hun standsorganisatie de LLTB. Op woensdagavond komen al sinds mensenheugenis de pelgrims uit Meerssen, voor een deel te voet, naar Sint Gerlach, terwijl op donderdagavond deken Jack Honings uit Weert met de Venerabele Broederschap van de Miraculeuse Onse Lieve Vrouwe tot Weert van 1404 een pelgrimage naar Sint Gerlach onderneemt, evenals de Maria broederschapen uit Maastricht en Mariaveld-Susteren. Leden van de Maria Materkring en het bestuur van de stichting Sjaasbergergank uit Valkenburg sluiten hierbij aan evenals andere Mariavereerders. Vrijdagochtend komt deken John Dautzenberg op pelgrimage naar Sint Gerlach onder begeleiding van de broederschap van Sint Barbara en de Vereniging Het Graf van Sint Servaas. Ook de dames van de Zijactief afdelingen in Zuid-Limburg zullen dan weer in grote getale aanwezig zijn.

Op zaterdag ochtend gaat Sint Gerlach, althans zijn borstbeeld begeleid door een groep parochianen van Houthem en Banholt, zelf acte de présence geven bij een weer ontluikende verering van zijn persoon in het Belgische Trembleur, als patroonheilige voor het vee. Zie het programma daarvoor achterin deze nieuwsbrief. In de avonduren is hij weer terug in Houthem waar onder andere leden van de Militaire en Hospitaal Orde van Sint Lazarus van Jeruzalem hem komen vereren.

Zondagochtend tijdens de viering om 9.30 uur zal een groep communicantjes van de school van Adelante zich komen voorstellen onder de hoede van Sint Gerlach. Op de afsluitende dag van het octaaf, maandag 12 januari, komt ook hulpbisschop van Roermond Everard de Jong naar Sint Gerlach. Op die dag zijn alle vrijwilligers van de parochies van het cluster Berg-Broekhem-Houthem uitgenodigd. Na afloop is er een voor iedereen toegankelijke vrijwilligersavond waar een korte presentatie over “het schisma van Banholt” gegeven wordt met een gedeelte van de film van het gelijknamige toneelstuk, dat in Banholt afgelopen zomer opgevoerd is ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Sint Gerlachuskerk aldaar.

Verder vindt u in deze nieuwsbrief een interview aan door Matheu Bemelmans met abt-generaal van de Trappisten, Bernardus Peeters. Maurice Essers is op zoek gegaan naar kluizenaars in het land van Visé en de Ardennen. En broeder Lazarus heeft zijn gedachten laten gaan over de vraag: monnik of kluizenaar, een vraag die ook een collega-abt van Bernardus Peeters, abt André Louf, lang heeft beziggehouden, zoals u in een aanvulling op de bijdrage over Bernardus Peeters zult lezen.

We wensen u alvast een zalig kerstfeest, een inspirerend Gerlachoctaaf en gelukkig 2026 toe namens de redactie Nieuwsbrief en namens het bestuur van Vrienden van St. Gerlach. We hopen ook komend jaar samen met u tot een jaar van hoop te maken.

Maurice Essers, Jos Lodewick, Broeder Lazarus, Joep Pluymaekers en Hella Binnendijk

OCTAAF SINT GERLACH

THEMA: "Kom over de brug"

Alle pelgrims zijn iedere dag van harte welkom.

Zondag 4 januari: dag vóór het Octaaf

- 08.00 uur: **H. Mis** Scouting St. Gerlach (St. Pieter, Maastricht), eigen celebrant.
14.00 uur: **Aankomst** pelgrims uit Banholt in Houthem, Gerlachuswandeling met borstbeeld St. Gerlach.

Maandag 5 januari: Opening Octaaf, FEESTDAG ST. GERLACH

- 10.00 uur: **Hoogmis**; celebrant **Mgr. R. van den Hout**, bisschop van Roermond.
Zang: **Kerkelijk Zangkoor St. Caecilia**, Houthem-St. Gerlach en
Gemengd Zangkoor Avanti, Banholt.
Kinderwoorddienst.

Dinsdag 6 januari: Driekoningen, LLTB

- 10.00 uur: **Hoogmis**; celebrant **pastoor-deken P. Lipsch**, Gulpen.
Zang: **Koor Reijmerklank**, Reijmerstok.

Woensdag 7 januari: pelgrims uit Meerssen

- 19.30 uur: **Hoogmis**; celebrant **pater W. van Meijgaarden SSS**, Ulestraten.
Zang: **Gemengd Koor St. Caecilia**, Hulsberg.

Donderdag 8 januari: Dag voor Maria-groeperingen

- 19.00 uur: **Hoogmis**; celebrant **pastoor-deken J. Honings**, Weert.
Zang: **Gemengd Kerkelijk Zangkoor Suëstra**, Susteren.

Vrijdag 9 januari: St. Servaas broederschappen, Zij Actief, Huiskamer Houthem, pelgrims uit Berg

- 10.00 uur: **Hoogmis**; celebrant **pastoor-deken J. Dautzenberg**, Maastricht.
Zang: **Gemengd Kerkelijk Zangkoor**, Berg en Terblijt.

zaterdag 10 januari:

- 07.30 uur: **Vertrek** pelgrims uit Houthem naar Trembleur, met borstbeeld St. Gerlach.
19.00 uur: **Hoogmis**; celebrant **Mgr. R. Maessen**, Bisdom Roermond.
Zang: **Orphée**, Houthem-St. Gerlach.
Instrumentaal: **Brassband St. Gerlach**, Houthem-St. Gerlach.

Zondag 11 januari: broederschap OLV Kevelaer, communicanten Adelante

- 09.30 uur: **Hoogmis**; celebrant **pastoor H. Notermans**, Bunde.
Zang: **Dameskoor Cantate**, Sittard.
Erewacht + klaroencorps: **Schutterij St. Martinus**, Houthem-St. Gerlach.
14.30 uur: **H. Mis** Filippijnse Gemeenschap in Limburg, eigen celebrant

Maandag 12 januari: Sluiting Octaaf, parochie-vrijwilligers

- 19.00 uur: **Hoogmis**; celebrant **Mgr. E. De Jong**, hulpbisschop van Roermond.
Zang: **Schola St. Remigius**, Schimmert.
20.00 uur: **Vrijwilligersavond** met lezing in Zaal Via Belgica 2 in Paviljoen Château St. Gerlach.

- Dagelijks:** - Zegening en uitdelen Gerlachusbroodje
- Verering relikwie van St. Gerlach

HOUTHEM-ST.GERLACH 2026

KERSTCONCERT IN DE GERLACHUSKERK

Vier de warmte van de kerstdagen tijdens het betoverende kerstconcert van het Kamerkoor Maastricht onder leiding van Hans Leenders op 26 december in de Sint-Gerlachuskerk op Château St. Gerlach. Laat u omhullen door prachtige a capella kerstliederen in een intieme, feestelijke sfeer. Duur: 60 minuten. Aanvang: 15 uur. Gratis entreekaarten vooraf te halen bij de hotelreceptie.

Vrijwilligersdag parochie St. Gerlachus te Houthem

Toning van fragment uit filmvoorstelling “Hie is ut Neet ummer Kermis”

met inleiding van dr. Harry van der Bruggen en voorafgegaan door een drankje

Beleef zo het spektakel van de theatervoorstelling ‘Hie is ut nèèt ummer Kermis!’ over 150 jaar Gerlachuskerk in Banholt op basis van een registratie met vier camera’s. Kruip dicht op de huid van alle personages en geniet van de zang en muziek. Bekijk de spectaculaire drone-beelden en bewonder de choreografieën zoals alleen de vogels ze zagen.

Wanneer?

Maandag **12 januari 2026**, 20 uur

Waar?

St. Gerlach Paviljoen, Chateau St. Gerlach te Houthem-St. Gerlach, toegang gratis

MONNIK OF KLUIZENAAR?

Na zijn boetedoening van zeven jaren in een hospitaal in Jeruzalem om daar te zorgen voor de armen keert de heilige Gerlach terug naar Rome. Hij meldt zich bij de paus om richtlijnen te ontvangen voor het religieuze leven dat hij zo graag wil gaan leiden. De paus stelt hem enkele 'Regels' voor. Een Regel is een set aan waarden en normen en activiteiten die het dagelijks leven van religieuzen vormgeeft. Er wordt in beschreven wat de uitgangspunten en basis-overtuigingen zijn die de gemeenschap bepaalt en er worden praktische richtlijnen in beschreven voor het samenleven in gemeenschap. Één van de meest bekende Regels in de kloosters in het Westen is de Regel van Benedictus. De heilige Gerlach geeft de paus te kennen dat hij zich gaandeweg al aan enkele verplichtingen heeft verbonden en concludeert dan ook dat die verplichtingen niet samengaan met een leven in gemeenschap. Hij krijgt dan ook van de paus toestemming om in afzondering te gaan leven om deze verplichtingen verder na te volgen.

Links: St. Gerlach bij de paus in Rome

Rechts: St. Gerlach als kluizenaar

Als kluizenaar krijg ik vaak de vraag 'Hoe ben je tot deze keuze gekomen? En waarom ben je niet ingetreden in een klooster?' Het korte antwoord is eigenlijk heel eenvoudig en klinkt simpelweg 'omdat het mijn roeping is'. In het verhaal van de heilige Gerlach lezen we hoe zo'n roeping heel natuurlijk vorm kan krijgen. Geen adembenemende ervaring met donder en lichtflitsen, maar simpelweg een paar verplichtingen die hij heel natuurlijk op zich had genomen en waar hij zich aan had verbonden via geloften. Heel natuurlijk volgt voor hem daaruit dat hij in afzondering gaat leven en niet in een gemeenschap. Hoe zou hij echter zijn

gekomen tot die verplichtingen en hoe heeft hij geconcludeerd dat het precies deze moesten zijn en niet andere?

Dé vaardigheid waarmee het geestelijk leven wordt vormgegeven en bepaald is de 'onderscheiding der geesten'. Dat gaat niet over het onderscheiden van geesten die we zouden kunnen waarnemen in dromen of via verschijningen, maar eigenlijk simpelweg over de gedachten en verlangens die ons in ons diepste binnenste (ons hart) bezighouden. Aan de hand van een ervaren geestelijk begeleider kunnen we die bewegingen in ons hart gewaarworden en leren duiden. 'Roeping' zou je in die zin kunnen omschrijven als het leren kennen van jezelf. Het leren ontdekken van je diepste verlangens en voorkeuren. God heeft namelijk in ieder van ons het verlangen gelegd om zich te verenigen met Hem en de weg van die vereniging wordt duidelijk in de onderscheiding van onze diepste verlangens. Alleen die vereniging met God geeft ons uiteindelijk ook echte innerlijke rust en vrede. Augustinus zei het al: 'Onrustig is ons hart, totdat het rust vindt in U'.

De keuze voor het kluizenaarschap is in die zin voor mij niet zozeer een weloverwogen, rationele overweging van voors en tegens om uiteindelijk een beredeneerde afweging te maken. De keuze voor het kluizenaarschap is voor mij meer het resultaat geweest van het opsporen en duiden van mijn diepste verlangens die uiteindelijk de richting en de leefwijze hebben aangegeven. Je zou kunnen zeggen dat die keuze in eerste instantie niet een kwestie is van het verstand, maar van de wil. In eerste instantie probeer je op het spoor te komen van wat je diep van binnen verlangt en vervolgens mag het verstand meedoen om dat verlangen concreet vorm te geven. Zo natuurlijk is het ook gegaan bij de heilige Gerlach, kan ik me voorstellen. Hij heeft op grond van intuïtie en voorkeuren enkele geestelijke praktijken/verplichtingen omarmd om vervolgens te concluderen dat die praktijken het beste konden worden vervuld in een leven in afzondering.

Als dat diepste verlangen, je roeping, nu een leven is dat geheel op God is gericht dan zijn er grofweg twee wegen: een leven in gemeenschap of alleen. De Regel van Benedictus geeft daar al op de eerste pagina een richtlijn voor, namelijk dat broeders die in de eenzaamheid willen gaan leven (als kluizenaar) eerst een aantal jaar in gemeenschap moeten hebben geleefd. Dit om goed beslagen ten ijs te komen als broeder in de eenzaamheid. Dat is waarschijnlijk ook de logische reden van de paus om aan Gerlach eerst enkele Regels voor gemeenschappen voor te stellen. Uiteindelijk is dat echter niet de weg die de heilige Gerlach gaat. Hij kiest niet voor een leven in gemeenschap, omdat zijn verlangen hem al op weg had gezet naar een leven in afzondering.

Zo werkt de Heer ook in ieder van ons. Onze keuzes worden vaak gestuurd door onze verlangens en het is zaak om je diepste verlangen op het spoor te komen om de juiste keuzes te kunnen maken. 'Monnik of kluizenaar?' Oftewel, 'een leven in gemeenschap of alleen?' is dan uiteindelijk ook een kwestie van waartoe God je roept doorheen je verlangens. Het is uiteindelijk een kwestie van liefde eerder dan van pure rationele afweging. Als je iemand vraagt waarom hij nu eigenlijk is getrouwd met precies deze partner, krijg je meestal eerst een aantal zorgvuldig geformuleerde rationele argumenten over de geschiktheid van juist deze persoon als levensgezel. Als je deze argumenten echter verder onderzoekt dan blijft er vaak alleen over 'omdat ik van hem/haar hou'.

Zo is het ook met het kiezen van een levensstaat. Uiteindelijk is het de liefde die de richting geeft en ons gelukkig doet zijn. En deze Liefde, deze Geest die het leven vormgeeft en stuurt, is ook de reden waarom God mens is geworden en zich over ons heeft ontfermt om ons vrij te maken en te verlossen. Deze Liefde is ons geboren in een stal in Bethlehem. Deze Liefde heeft vorm gekregen in de concrete gestalte van Jezus. Hem mogen en kunnen we volgen om onze diepste verlangens op het spoor te komen en een vervuld en gelukkig leven te leiden, zoals er ook wordt verteld van de heilige Gerlach. Laten we deze Liefde verwelkomen in onze harten. Laten we deze Liefde ruim baan geven om ons leven vorm te geven. Laten we deze Liefde vieren!

Zalig Kerstmis.

INTERVIEW MET ABT-GENERAAL TRAPPISTEN, BERNARDUS PEETERS¹

“WE MOETEN HET SAMEN DOEN”

Op 25 oktober was de wereldwijde baas van de trappisten, abt-generaal Bernardus Peeters, te gast in het klooster Wittem voor een presentatie van het boek “Wijsheid van een abt”. Het boek over Peeters is door Hugo Vanheeswijck geschreven. De abt-generaal en Hugo Van Heeswijck werden in Wittem geïnterviewd door Matheu Bemelmans, die als adviseur aan het bisdom Roermond is verbonden en die de abt-generaal al kent sinds hun gezamenlijke schooltijd aan het Bernardinus College in Heerlen. Hieronder volgt een impressie van het interview op basis van mijn aantekeningen.

Bemelmans: *ik heb gehoord dat u bijna in Mamelis-Vaals bij de benedictijnen terecht was gekomen in plaats van bij de Trappisten. Kunt u vertellen hoe dat zit?*

Peeters: Ik ben opgegroeid in Simpelveld. Van Simpelveld naar Vaals had goed gekund. Ik kwam er zaterdags vaak om er broeder Willibrord in de tuin te helpen, maar zag dan alleen deze broeder. De paters moesten bidden, lezen of studeren. Zelf was ik niet zo enthousiast over studeren. Ik wilde iets met mijn handen doen. Toen ik dat aan de novicemeester in Vaals vertelde, adviseerde hij mij om een keer bij de trappisten te gaan kijken “want die schijnen nog te werken”. Daarna heb ik kennis gemaakt met de trappisten, met hun strikter gemeenschapsleven en hun gedachte om te kunnen leven met het werk van je handen. Er is een verschil in toepassing van de regel van Benedictus. Bij ons ligt meer de nadruk op “samen” in plaats van op de individuele persoon. In Nederland en Vlaanderen speelt dat wat minder, maar elders hebben benedictijnen ook scholen en parochies. Dat hebben trappisten niet.

Bemelmans: *Hoe werd gereageerd op uw roeping?*

Peeters: Vanuit de docenten van het Bernardinus College lag dat moeilijk. Maar daardoor kreeg ik een soort koppigheid. Ik zei tegen mezelf: “ik ga dat doen; ieder mag ervan vinden wat hij wil”. Een zuster van wie ik Godsdienstles kreeg belde mijn ouders op over mijn kloosterwens. Ze gaf hun mee daarover nog eens goed met mij te praten. Mijn moeder heeft haar toen geantwoord dat ik haar kind ben en dat ik van haar mag doen wat ik wil. Ik kreeg toen (1986) de steun van mijn ouders.

Bemelmans: *Ik las dat u twee dagen na uw intrede al weer wilde vertrekken bij de trappisten.*

Peeters: Dat was toen twee oudere broeders in de kloostergang ruzie kregen. Mijn koffers had ik toen nog niet geopend. Ik dacht toen: “hier wil ik niet bij horen”. Ik wandelde daarom met mijn koffers weer naar de uitgang, maar kwam onderweg langs de kamer van de novicemeester. Die zag mij, riep mij naar binnen en ging met mij in gesprek. Ik wilde toen toch verder vanwege mijn roeping en overtuiging.

Bemelmans: *Wat is voor u gemeenschap?*

Peeters: Je leeft niet alleen. Je hebt behoefte aan iemand naast je, waar je mee op weg gaat. De zeven gebedsdiensten op een dag kun je in principe ook alleen doen, maar ik kan me dat moeilijk voorstellen. Zoals ik mezelf ken, zou ik, als ik alleen was, al snel denken dat Onze Lieve Heer met zes gebedsdiensten ook wel tevreden zou zijn. Alleen? Nee, dat werkt voor mij niet. Een gemeenschap helpt je om wat je wil beter vorm te kunnen geven. Je hebt elkaar nodig en kunt niet weglopen. De kern van het monnik zijn is voor mij om ruimte te maken voor God en voor elkaar. Er is een plaats van God in de wereld en

¹ Opgesteld op basis van aantekeningen van Maurice Essers

er is een plaats van de mensen bij God. Kern is om die verbinding open te houden door de voet te zetten tegen de deur tussen hemelen aarde.

Bemelmans: *Sommigen vragen zich af wat de zin van een contemplatief leven is.*

Peeters: Zo een leven heeft geen nut. Maar waarom ook überhaupt vragen naar het nut van het leven? Het leven hoeft geen nut te hebben. Er zijn voor elkaar is al genoeg. Het gaat niet om een kassa-bonnetje waarop het nut is geprijsd. Het leven heeft zin omdat ik er ben en mijn medebroeders er zijn. Je kunt dan wat voor elkaar betekenen. Je moet het dus niet te ingewikkeld maken. Het hele mensenleven is relationeel. We zijn er om elkaar lief te hebben. De H. Schrift begint en eindigt weliswaar met relationele conflicten, maar er is ook het beeld van de broeder die naar zijn of haar cel gaat en elke avond het kruisje van de abt krijgt op zijn voorhoofd. Daarmee sluit je al de strijd van de dag af en wordt alles vergeven. Mijn ouders gaven me elke avond zo'n kruisje. Ze hebben dat nooit geweigerd.

Boven: interview met vnlr: Hugo Vanheeswijck, abt-generaal Bernard Peeters en Matheu Bemelmans

Bemelmans: *Hugo Vanheeswijck, waarom heeft u dit boek over de abt-generaal geschreven?*

Vanheeswijck: Er zijn eigenlijk twee redenen. Ik was al bezig met allerlei vragen, zoals wat de betekenis is van God voor mij en voor mijn leven en wat ik kan betekenen voor God. Ik heb veel gehad aan mijn ouders en aan ontmoetingen met abt André Louf van de Cisterciënzer abdij van Orval. Daardoor kende ik de trappisten. Vervolgens hoorde ik in 2022 dat iemand uit Simpelveld abt-generaal was geworden van de trappisten. Toen heb ik aan de uitgever gevraagd of ik een boek met en over hem zou mogen maken. Ik ben toen gaan lezen. Onder andere zijn aanpak van misbruik sprak mij aan. Ik leerde de abt persoonlijk kennen bij de heiligverklaring van De Foucault en Brandsma. Het klikte meteen. We voerden gesprekken over de gewone dingen in het leven, maar hadden ook diepte-interviews. Broeder Bernardus kan in gewone woorden over diepzinnige dingen in het leven spreken. De mildheid waarmee

Bernardus spreekt geeft innerlijke rust. Hij toonde altijd interesse bij onze ontmoetingen. Na de ontmoetingen volgde de harde, maar aangename labeur van het schrijven. Daarbij maakte ik niet alleen gebruik van mijn aantekeningen bij onze gesprekken, maar ook van documenten, waaronder brieven van de abt-generaal aan kloosters. Het werd op die manier geen interviewboek en ook geen biografie, maar een verhaal van en met broeder Bernardus.

Bemelmans: *kunt u iets zeggen over de titel van het boek: “Wijsheid van een abt”?*

Vanheeswijk: de titel wordt door de uitgever gekozen.

Peeters: ik was er zelf niet zo blij mee want het klinkt wat pretentius. Het suggereert dat een abt het wel weet, maar ik weet het net zomin. Ik vond het belangrijk om samen te werken aan het boek. Dat is weer dat relationele.

Bemelmans: *Het is de eerste keer dat een Nederlander de hoogste baas is van de Trappisten. Hoe is het leven in Rome voor u?*

Peeters: Ik kan er slecht aan wennen. Ik heb nooit eerder in een wereldstad geleefd. Het is er nooit stil... Ik mis de geur van de omgeploegde akker, de ganzen die over komen vliegen. Ik mis kortom de natuur. In Rome heb je alleen van die groene parkieten die erg veel lawaai maken. Via Rome is er wel contact met de universele kerk en haar bestuur. Dat is onderdeel van mijn taken als abt-generaal. Verder is mijn taak als abt-generaal om de contacten tussen de gemeenschappen van trappisten te bevorderen. Daarvan zijn er 147 in 62 landen. Door bezoeken probeer ik de gemeenschappen waar mogelijk te helpen. Er is een band van eenheid tussen onze huizen. We werken volgens dezelfde regel, maar toch is elk huis weer anders. Elk land heeft immers zijn eigen cultuur. Er is een eenheid in verscheidenheid. We leven overal van het werk van onze handen: bier, kaas, koekjes, chocola; alles wat slecht is voor een mens (abt Bernardus lacht). In de tussentijd probeer ik ook monnik te blijven. Dat moet altijd, bijvoorbeeld ook wanneer je als trappist achter de opende band in de brouwerij staat. Die eenheid proberen we te bewaren, zodat je overal, ook bij bezoeken, snel kunt aanhaken.

De abdijwinkel in de abdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven bij Tilburg

Bemelmans: wat zijn de grootste uitdagingen?

Peeters: Dat verschilt per klooster. Soms is dat op geestelijk vlak, soms in het samenleven. In dat laatste geval kijk je als abt-generaal van afstand en kun je zaken in een ander perspectief zetten en tot normale proporties terugbrengen. Het kan ook gaan om een gebrek aan roepingen. De sluiting van een klooster, zoals onlangs in Zundert, is altijd pijnlijk, maar het opent ook nieuwe perspectieven. Het toont de kwetsbaarheid van het leven. We bouwen kloosters ook niet voor de eeuwigheid. Dingen komen en gaan. Zo waren er in Clairvaux ooit meer dan 500 monniken, maar daar is nu niets meer van over. Een sluiting betekent niet dat het leven in een klooster zinloos is geweest. Het gaat gewoon op een andere manier verder. Secularisatie speelt trouwens niet alleen in Europa, maar ook in andere werelddelen. Secularisatie is wereldwijd een probleem. Daarvan is de kerk zich bewust. We moeten meer naar elkaar luisteren, meer samen doen. Dat heeft de kerk te weinig gedaan. Soms moet je je eigen mening opgeven voor het geheel. De kerk heeft iets te zeggen en dat begint langzaam vruchten op te leveren. Er is een plek voor de kerk in de grote wereldgemeenschap.

Bemelmans: Wat is de rol van het klooster bij deze vernieuwing?

Peeters: Religieuzen leggen altijd de nadruk op “samen”, op het luisteren naar elkaar en het samen doen. Bij de opening van het Heilig Jaar liep ik als vertegenwoordiger van de contemplatieven met de paus door de Heilige Deur. Ik was onder de indruk van hoe dat ging; hoe we dat samen deden. Wij zijn als contemplatieven maar een kleine groep, maar toch horen wij middenin Gods volk dat onderweg is.

Bemelmans: Het aantal kloosters neemt af. Wat missen we daardoor?

Peeters: We missen dan een deel van Gods volk. Stel dat alle gezinnen zouden verdwijnen of alle alleenstaanden. Ieder heeft betekenis in het geheel. We zouden dan veel missen. Er is veel behoefte aan rust en stilte. Stilte is een groot probleem in onze samenleving. Er is overal lawaai, ook aan de rand van Tilburg bij onze abdij Koningshoeven aldaar. We proberen om mensen te helpen ruimte te scheppen in onze kloosters voor gasten. Zo kunnen we betekenis geven.

Bemelmans: *Dit is het jaar voor Pelgrims van Hoop. Waar put u hoop uit?*

Peeters: Uit gemeenschappen die gewoon hun religieuze leven leiden. Doen wat ze moeten doen. Ook in bijzondere omstandigheden. Kloostergemeenschappen internationaliseren bijvoorbeeld. In ons klooster bij Tilburg zijn er 22 broeders met 7 of 8 nationaliteiten in totaal. We laten daar zien dat je multicultureel kunt leven. Dat vind ik hoopgevend. Ik zie ook dat onze broeders en zusters elkaar steeds beter aanvullen. Er is meer gelijkheid. Het is minder, zoals vroeger, dat mannen alles bepalen. Dit zonder de verschillen, die er natuurlijk zijn, tussen man en vrouw uit het oog te verliezen. We zien ook dat in landen als Congo, waar een burgeroorlog heerst, vluchtelingen worden opgevangen. Dat overkomt ons. Onze Zusters in Syrië proberen te midden van de Islam hun religieuze leven te leiden. Dat zijn voor mij allemaal tekenen van hoop.

Bernardus Peeters (1968) trad in 1986 in bij de trappisten in de abdij Onze-Lieve-Vrouw van Koningshoeven. Hij werd er in 2005 tot abt gekozen en is sinds 2022 algemene overste van de trappisten en trappistinnen wereldwijd

Hugo Vanheeswijck (1958) is gehuwd en vader van twee zonen. Hij is afgestudeerd als filoloog Germaanse talen, antropoloog van de religie en doctor comparatieve pedagogiek. Hij doceert aan meerdere theologische en filosofische instituten in Vlaanderen en Nederland.

André Louf - van abdij naar kluis

Hugo Vanheeswijk verwijst in het interview met abt-generaal Peeters naar abt André Louf (1929-2010) van de Trappistenabdij van Orval op de Catsberg in België. Louf was van 1963 tot 1997 abt maar leefde daarna als kluizenaar in Zuid-Frankrijk in de buurt van een Benedictijnenabdij. Hieronder een korte bijdrage die past in het thema "Monnik of Kluizenaar?". De bijdrage is geschreven met behulp van een artikel (2002) over André Louf (na diens boek "Zoals het God behaagt. Een ontmoeting" (Lannoo 2002)) en van een interview met Louf in het Franse maandblad "Panorama" door Harry Gielen (1925-2013).²

De weg van de monnik

Op de vraag: *"Waarom wordt iemand monnik?"* geeft André Louf een dubbel antwoord. Monnik wordt men "vanuit het onweerstaanbaar verlangen om de christelijke ervaring uit te diepen", dus vanuit het aan alle christenen gemeenschappelijke geloofsgoed. Niet van een eigen soort 'openbaring', maar met volle aandacht op het ontdekken van het christelijke geloofsgebeuren. Door de rijkdom daarvan kan het iemand overkomen er zijn hele leven aan te wijden: roekeloos en durvend in het begin, dankbaar en vertrouwend in latere levensseizoenen. De belangstelling voor de abdij op de Catsberg ontstond toen de jonge André Louf met zijn ouders in de Vlaamse Westhoek op vakantie ging. In die streek, niet ver van de Franse grens en de Catsberg, bezocht de familie het ouderlijke huis van zijn grootvader aldaar: *"Vanuit het huis van mijn grootvader konden we de abdijskerk zien liggen. Die plaats intrigeerde mij. Volgens het zeggen van mijn vader leefden daar monniken die nooit spraken - voor een kind een wel erg mysterieuze plaats die mijn nieuwsgierigheid prikkelde. Via boeken over de abdijen van Orval, Westmalle, Westvleteren zocht ik mij verder te informeren over die religieuze gemeenschap".*

Kort na de bevrijding (Pinksteren 1945) bereidde Louf in de buurt van die abdij een jeugdkamp voor. Toen ze daarmee sneller klaar waren dan voorzien, was er tijd over. Die gebruikten ze voor een bezoek

² Het artikel is Het Teken - 75e jaargang, nr. 2, Juli 2002. Het boek is: André LOUF, A la grâce de Dieu. In Nederlandse vertaling: Zoals het God behaagt. Een ontmoeting, Lannoo, 2002. Zie voor het verhaal van André Louf ook: <https://www.lejourduseigneur.com/videos/paroles-dermite-le-pere-andre-louf-1563>.

aan de abdij. Toen ze er bij het vallen van de avond aankwamen, werden ze door de gastenbroeder vriendelijk ontvangen. Hij wees hen een schuur aan om te overnachten en stelde hen voor om het avondgebed van de monniken, de completen, bij te wonen: *"Het was de eerste keer dat ik aan dat avondgebed deelnam en dat ik de zang van het Salve Regina hoorde, de hymne tot Maria die in alle kloosters van de Orde de dag besluit. Voor mij werd het een ervaring als van een blikseminslag. Tegen het einde van dat avondgebed was ik ervan overtuigd dat het dáár was, in die abdij, dat God op mij wachtte. Niets was in staat mij van gedachte te doen veranderen"*.

Een vanzelfsprekende weg

Dat roepingsmoment en zijn intrede waren voor André Louf niet meer dan een vertrekpunt: *"...ussen wat ik me, met enige romantiek, had voorgesteld en de dagelijkse wat ruwe werkelijkheid van het monastieke leven, was er een afstand die ik gaandeweg heb moeten afleggen. In het begin wordt alles met ijver aanvaard, maar al gauw ontdekt men dat de gekozen weg niet zo vanzelfsprekend is en heel wat offers met zich meebrengt. Vooral ontdekt men dat men niet zomaar voorbereid is op een dergelijk leven en op de onthechting die het meebrengt. Men gaat zijn eigen armoede ervaren. Tevens gaat men inzien dat het monastieke milieu ook maar een milieu van 'mensen' is."*

 Bidden is het gewaarworden van onze diepste werkelijkheid. André Louf 1929-2010	De eerste jaren in het klooster In de eerste jaren maken monniken de overgang mee van 'de genade van de illusie' naar 'de genade van de werkelijkheid'. Momenten van geestelijke dorheid bleven ook André Louf niet bespaard: <i>"Van die woestijn, van die nachten moeten wij het voorwerp van ons gebed maken. 'Uit de diepte roep ik tot U, Heer'. Wat zou een geestelijk leven zijn dat nooit zo'n beproeving ervaart? Op weg gaan naar God is wat anders dan zich comfortabel installeren op een wolk en alles van bovenaf bekijken. De beproevingen van de stilte, van de muur, moeten wij leren aanvaarden, ook als wij niet weten wanneer de dag weer zal open gaan. Hoe meer men op weg is naar echt geloven, hoe meer men ontdekt dat de zekerheden en bewijzen die men van God meent te hebben, partieel en kwetsbaar zijn. Geloven is een tocht naar het opgeven van onze zekerheden"</i>.
--	--

De roep naar de eenzaamheid

Al vanaf zijn eerste jaren als monnik verlangde André Louf naar een leven in complete eenzaamheid. Pas na zijn pensionering als abt, kon hij zich terugtrekken in de eenzaamheid van een kluis. Het kluizenaarsleven vergt volgens Louf een diep gelovige levenshouding:

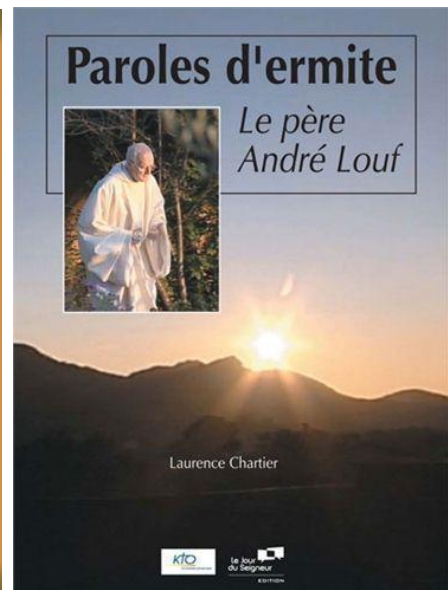
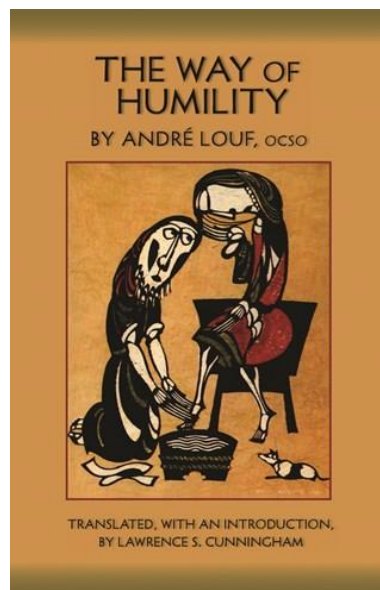
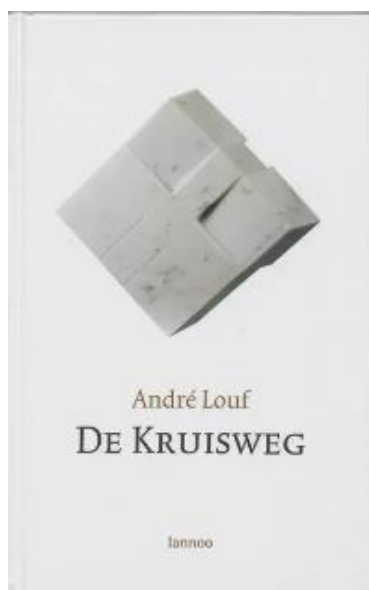
"Zich terugtrekken in de eenzaamheid doet ons ontdekken hoezeer datgene wat wij zijn, of denken te zijn, afhankelijk is van anderen, van hun mening over ons, van het beeld dat zij van ons hebben. In de eenzaamheid kunnen wij ons gaandeweg ontdoen van die afhankelijkheid die onze vrijheid kan belemmeren. In onze huidige mediatieke wereld lopen we het gevaar van enkel nog maar een beeld te zijn voor anderen en voor onszelf, van te willen gelijken op het beeld dat anderen zich van ons maken. De christelijke roeping is integendeel een appèl om te worden wie wij zijn in het oog van God onze Vader. Ons opsluiten in onze sociale rollen, kan dan niet meer. De woestijnvaders gebruiken in dit verband een eigen uitdrukking: ze spreken van de 'vermorzeling van het hart' het moment waarop het beeld dat wij van onszelf hebben in stukken vliegt. Dat is niet alleen iets voor monniken. Elke christen moet durven afdalen in eigen eenzaamheid. Daar kan het besef rijpen dat ons beeld van God vaak maar een idool is, een vals beeld dat wij ons van Hem maken. Maar juist de huidige generaties, met al de

mogelijkheden tot ontspanning en mobiliteit die hen ter beschikking staan, schrikken terug voor de confrontatie met zichzelf waartoe eenzaamheid aanleiding geeft."

André Louf in zijn kluizenarij met vele iconen aan de muur.

André Louf geeft het volgende geestelijke advies: *"Kunnen we niet volgende gedragsregel in acht nemen: elke dag een korte tijd van stilte en eenzaamheid plannen; iedere week een halve dag; elke maand een hele dag; elk jaar een week. Die voornemens dienen te worden geprogrammeerd, dat is: opgetekend te worden in de agenda. Alleen wie trouw zijn aan dergelijke plannen weten welke rijke geestelijke oogst daaruit volgt. Allen moeten we leren beseffen dat ons wezen, datgene wat we werkelijk zijn, niet bepaald wordt door wat we doen, door de som van onze prestaties, door ons beroep. In ieder van ons huist een diepe, een geestelijke werkelijkheid. We moeten de geestelijke mens in ons laten geboren worden, laten opstaan uit het graf. Elke nieuwe dag kunnen wij ons op weg begeven naareen Pasen-van-binnen..."*

Boven: enkele boeken van André Louf

DE KLUIZENAARS VAN VISÉ (EN CLERVAUX)

In eerdere bijdragen aan deze nieuwsbrief is geschreven over diverse kluizenarij die tot aan het begin van de 20ste eeuw in het Maasdal te vinden waren. De kluizenaars bewoonden er grotten of kleine kluizenaarswoningen bij een kapelletje. Vaak was er bij de kluizenarij een tuin, een toegangsweg met kruiswegstaties of een Calvarieberg. De kluizenaars zorgden als koster voor het kapelletje, dat vaak tevens een pelgrimsoord was, en soms ook als bewaker voor het kerkhof. In deze bijdrage worden twee kluizenarij in Visé beschreven. Ze liggen er allebei hoog op een helling aan de oostoever van de Maas.

De kluizenarij van Loreto

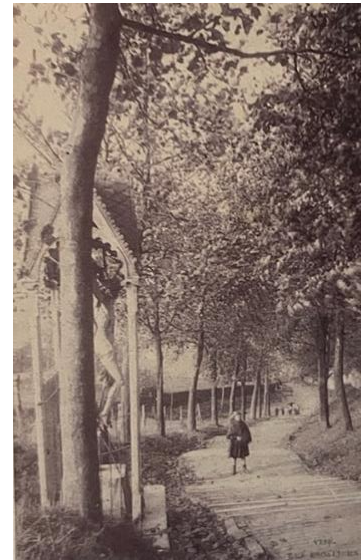
Vanaf de rotonde bij de kapittelkerk van St. Martinus en St. Hadelinus in Visé leidt via een onopvallende afslag een steil pad met 194 treden omhoog naar de Loretokapel van Visé. Dit Mariaheiligdom is in 1684 gesticht, enkele jaren nadat de nabijgelegen Tempeliershoeve door Franse troepen na de verovering van Visé in 1675 vernield was. Visé plaatste zichzelf onder de bescherming van On ze Lieve Vrouwe van Loreto. Enkele jaren later werd op initiatief van één van de aan de kapittelkerk verbonden kanunniken, Philippe Dellebroucq, na terugkeer van een pelgrimage naar Rome met financiële steun van het stadsbestuur van Visé de Loretokapel van Visé gebouwd. Dit heiligdom is een kopie van het bekende Mariaheiligdom in het Italiaanse Loreto uit de 13e eeuw. Bij de bouw werden nauwkeurig de maten van het Italiaanse heiligdom overgenomen, die door Dellebroucq waarschijnlijk van zijn pelgrimage naar Rome waren meegenomen. In 1695 werden door paus Clemens XII aan een bezoek aan de kapel aflaten verbonden.

Enkele jaren na de stichting van het heiligdom in het begin van de 18^e eeuw, is naast de Loretokapel een kluizenarij gebouwd voor twee kluizenaars. Sindsdien hebben deze kluizenaars gezorgd voor het onderhoud van het Mariaheiligdom. In de Loretokapel wordt als van het Italiaanse Loretoheiligdom bewaard. In de 18e eeuw werden door de kluizenaars dagelijks twee H. Missen gelezen. In 1878 werd achter de kluizenarij het nieuwe kerkhof van Visé aangelegd, dat nog steeds in functie is. Een jaar eerder was het pad vanuit Visé aangelegd met de 194 treden die naar het heiligdom leiden over een laan met iepen.

Links de de kluizenarij van Visé met rechts de kapel van Loreto en de ingang naar het kerkhof van Visé rond 1900

Aan deze kluizenarij komt plotsklaps een einde wanneer aan het begin van de Eerste Wereldoorlog op 4 augustus 1914 Duitse troepen in Visé aankomen. Daar terroriseren zij dagenlang de bevolking van het stadje tijdens de belegering van de forten van Luik. Al op de eerste dag komen de soldaten ook aan bij het heiligdom van Loreto. De heropgebouwde Tempeliershoeve wordt verwoest en ook de kluizenarij dringen zij binnen. Daar treffen ze de biddende kluizenaar Michel Leroy aan. De kluizenaar wordt samen met andere inwoners van Visé naar het Duitse legerkamp tussen Berneau en Moelingen meegenomen en de kapel wordt ontheiligd en geplunderd. Later wordt het lijk van de door de Duitsers vermoorde kluizenaar langs de weg naar Moelingen gevonden. Leroy werd met de andere slachtoffers van het bloedbad achter zijn kluizenarij op het kerkhof van Visé in een eregraf begraven.

Links: de Loretokapel rond 1900. Rechts: de bidweg/iepenlaan met de 194 treden en de Calvarieberg

Na een restauratie in de jaren zestig is de Loretokapel weer geopend voor publiek. Elke donderdagavond is er aanbidding. Veel inwoners van Visé weten de weg naar de kapel te vinden, getuige de vele prentjes van recent overleden inwoners in de kapel. Sinds de moord op de laatste kluizenaar in 1914 wordt de kapel beheerd door de Broederschap van Onze Lieve Vrouwe van Loreto en St. Hadelin, die tevens de naast de kapel gelegen kluizenarij verhuurt. Jaarlijks wordt op het plein voor de kluizenarij bij de Calvarieberg op 15 augustus Maria Tenhemelopneming gevierd met een H. Mis in de open lucht. Aan de vooravond is er een processie vanuit de kapittelkerk van Visé met een avondmis bij de kapel.

Links: de kluizenarij en kapel in de huidige staat na een restauratie in de jaren zestig van de 20ste eeuw. Rechts: bezoekers komend vanuit Visé bij de Calvarieberg.

Boven de vele bidprentjes met rechts een vitrine met as van de Italiaanse Loretokapel met vijf rozen erbij

Binnenin de kapel zijn behalve het beeld van Onze Lieve Vrouwe van Loreto beelden te zien van St. Franciscus en St. Antonius die afkomstig zijn van een Recollectenklooster in Visé. Elke donderdagavond zijn er om 17.15 uur in de kapel vespers.

Links: interieur van de kapel met de drie beelden en devotiekaarsen. Rechts: de namen van de civiele slachtoffers van de Duitse terreur, waaronder de kluizenaar Michel Leroy, op een monument op het kerkhof van Visé.

De trappen naar kluizenarij en kapel in 1915. Rechts van de trappen zijn voor inwoners van Visé noodwoningen gebouwd. Veel inwoners verloren hun woning nadat de stad door de Duitsers in brand was gestoken.

De kluizenarij van Wixhou

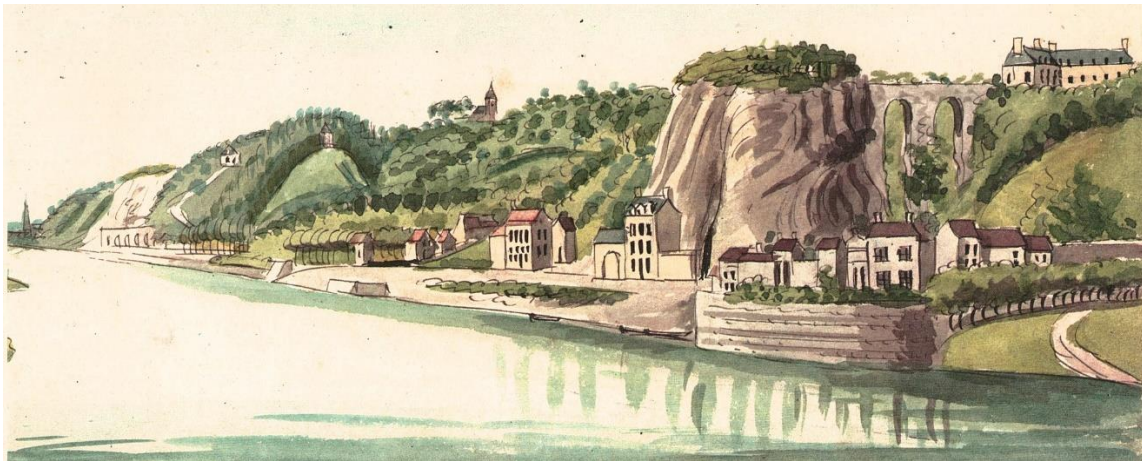
Enkele kilometers ten zuiden van het heiligdom van Loreto ligt boven het dal van het beekje Julienne een andere kluizenarij. Deze in een schilderachtig bos gelegen kluizenarij bij het gehucht Wixhou ligt net als de kluizenarij van Visé naast een kapel. De oorsprong van de kluizenarij gaat terug naar dezelfde periode waarin de kluizenarij van Visé is ontstaan. In 1683 werd op deze plek door een vrouw bij het sprokkelen van hout een houten Mariabeeld ontdekt. Op de plek werd vervolgens in opdracht van de kasteelheer van het nabijgelegen Argenteau een kapel gebouwd die werd gewijd aan Onze Lieve Vrouw van het gewijde hout (de naam Wixhou is ontleend aan oud-Nederlands voor gewijd hout).

De kapel van Onze-Lieve-Vrouw van het Gewijde Hout met links de bijbehorende kluizenarij

In 1749 werd bij de kapel een kluizenarij gebouwd. De huidige kapel en kluizenarij zijn daar de opvolgers van. Ze werden in 1850 gebouwd in opdracht van de graaf de Mercy-Argenteau als opvolgers van de oorspronkelijke kapel en kluizenarij. De kapel werd in 1851 gewijd. Het Mariabeeldje bevindt zich nog steeds in deze kapel. De kapel ligt langs de route naar Santiago de Compostella en is ook zelf een pelgrimsoord voor dorpen in de omgeving. Vanuit het nabijgelegen St. Remy wordt jaarlijks op de feestdag van Onze Lieve Vrouw van het gewijde hout, 8 september, het Maria beeldje in processie naar de kapel gedragen. Bij de kapel volgt dan een avondmis. In de kapel bevindt zich nog het orgel, dat in de 19^e eeuw door Frans Liszt bespeeld werd als hij weer eens op uitnodiging van de gravin te gast was op het nabijgelegen kasteel van Argenteau.

De kluizenarij en kapel lagen vroeger op het landgoed van het nabijgelegen kasteel van Argenteau. De wapens van de familie van dat machtige kasteel zijn boven de ingang van de kapel nog te zien. Het kasteel werd lange tijd bewoond door de familie Van Zuylen. Op het kasteel werd onder andere de bisschop Guillaume Marie van Zuylen (1910-2004) van Luik geboren, die zijn laatste dagen in Wixhou sleet. Het huidige kasteel werd in 1683 gebouwd in hetzelfde jaar als de oorspronkelijke kapel. Het kasteel wordt momenteel verbouwd tot een luxe hotel.

Boven: tekening van Philippe van Gulpen van de Maas rond 1850 met het dorpje Argenteau en bovenop de helling links de kerk van Richelle en rechts het kasteel van Argenteau. Wixhou ligt enkele honderden meters rechts van dat kasteel op diezelfde helling. Helemaal links op de tekening is de kapittelkerk van Visé te zien. De Maas was toen nog niet gekanaliseerd. In de 19e en 20ste eeuw werd oever van de Maas verschoven om tegen de steile helling de spoorweg en de snelweg van Maastricht naar Luik aan te leggen.

Het familiewapen met vier Jacobsschelpen boven de toegangsdeur tot de kapel.

De vervallen kluizenarij van Wixhou met de ernaast gelegen kapel Onze Lieve Vrouw van het gewijde hout zijn sinds kort voor EUR 350.000 te koop. De kapel zal aan de eredienst worden onttrokken, maar de koper wordt niettemin verplicht zorg te blijven dragen voor de kapel met haar koor, de crypte met grafkelder, orgel en glas-in-loodramen

Het prachtige interieur van de kapel in Wixhou

In de kapel bevinden zich verder onder andere een kruisweg en een prachtige rosette met middenin weer het familiewapen van de graaf de Mercy-Argenteau.

Hopelijk lukt het om een koper voor de kapel en de kluizenarij te vinden, die het belang van dit heiligdom onderkend, die bereid is om het goed te onderhouden en die het karakter als heiligdom bewaard op deze toverachtige plek in een oud bos bovenop de helling van de rivier Julienne, genoemd naar de H. Juliana van Cornillon, die een kilometer stroomafwaarts bij Argenteau in de Maas uitmondt.

Links: H. Mis op 8 september bij de kapel en kluizenarij van Wixhou. Rechts: het Mariabeeldje in de kapel.

En nog een bijzondere kluizenarij wat verderop in de Ardennen

De beide kluizenarij van Visé passen in het beeld van de vele kluizenarij die tot aan het begin van de 20ste eeuw in het heuvelland tussen Aken, Luik en Maastricht bestonden. Vaak waren het kapellen die beschermd werden door kasteelheren. Dat was bij Argenteau het geval en ook bij de kluis in Valkenburg op de Schaelsberg, die beschermd werd door de heren van Schaloen. De kluizen ontwikkelden zich tot zelfstandige pelgrimsoorden met eigen bidwegen. Zowel bij de kluizenarij in Visé, die van Wixhou als bij de kluis op de Schaelsberg is dat het geval. Jaarlijks trekken processies langs de bidweg naar de kluizenarij. Kluizenarij die niet bij een kasteel gevestigd waren, lagen vaak bij een bestaand heiligdom, zoals van Onze Lieve Vrouwe van Loreto, of, vanaf de 19e eeuw, bij een kerkhof. De kluizenaar was dan tevens beheerder van het heiligdom en/of van het kerkhof. De kluizenarij van Visé is niet uniek als combinatie van een kluizenarij en een heiligdom van Maria van Loreto. In Clervaux, in het noorden van Luxemburg is eenzelfde combinatie van een Loretokapel en kluizenarij te vinden.

De kluizenarij en Loretokapel van Clervaux

Links: de Loretokapel in Clervaux. Boven het altaar is een balkon te zien dat vanuit de kluizenarij bereikbaar is. De kapel is alleen met een rondleiding op de eerste maandagmiddag van een maand te bezichtigen. Net als in Visé is in het altaar een Mariabeeld verwerkt en wordt het altaar geflankeerd door twee heiligenbeelden. De huidige kapel werd in 1762 gebouwd als opvolger van de 17e-eeuwse kapel.

Opvallend is dat deze Loretokapel ook in 1683 is ontstaan en dat ook die kapel de bescherming genoot van een kasteel, namelijk het kasteel van de familie De Lannoy de Clervaux. Charles de Lannoy was een tijd lang onderkoning van Napels. Hij keerde na de slag van Pavia (1525) naar het stamslot in Clervaux terug en zou toen uit Italië een beeld van Maria van Loreto hebben meegenomen. De kapel werd door deze familie gesticht om uit te groeien tot een regionaal pelgrimsoord. Dit duidt erop dat de 17^e-eeuwse contrareformatie en de daarvoor typische devoties een rol gespeeld hebben bij het ontstaan van deze en de andere in deze nieuwsbrief behandelde heiligdommen. In de klokkentoren van de Loretokapel van Clervaux bevonden zich twee kluizenaarswoningen. De kluizenaars beheerden de Loretokapel en ontvingen er pelgrims. De laatste kluizenaar was broeder Simon Koener. Hij overleed in 1838 op 84-jarige leeftijd. De kluizenaarswoning kan nog steeds in de klokkentoren bezocht worden.

Boven: de kluizenaarswoning in de klokkentoren van de Loretokapel. Deze woning wordt voor perioden van 2 maanden aan kunstenaars of curatoren ter beschikking gesteld, die dan een bijdrage aan het heiligdom leveren.

Ook het heiligdom van St. Gerlach werd in de tijd van de contrareformatie een regionaal heiligdom. In 1660 werd St. Gerlach door de bisschop van Roermond uitgeroepen tot patroon van het land van Valkenburg. Een nieuwe vita (levensbeschrijving) van St. Gerlach, de herontdekking van de put en het opnemen in het Roermondse brevier van een bijzondere officie voor St. Gerlach droegen er in de 17e eeuw toe bij dat Gerlachs feestdag in januari niet alleen in de directe omgeving van St. Gerlach, maar in het gehele bisdom werd gevierd. Aldus werden zowel St. Gerlach als de Mariaheiligdommen van Visé en Clervaux in de 17e en 18e eeuw regionale pelgrimsoorden.

VÉNÉRATION DE ST. GERLACHE ET BÉNÉDICTION DES ANIMAUX DE FERMES A TREMBLEUR

Tijdens het Octaaf van St. Gerlach zal op **zaterdag 10 januari 2025** voor het eerst sinds vele jaren weer een H. Mis met daarna een processie ter ere van St. Gerlach door de straten van het dorp Trembleur en een zegening van het vee in Trembleur plaatsvinden.

We zullen deze viering met pastoor Dieteren en een delegatie van de parochie St. Gerlach te Houthem en van de Vrienden van St. Gerlach en mogelijk ook van de parochie St. Gerlach te Banholt bezoeken om er de H. Mis te bezoeken en aan de processie mee te doen. Het voorlopige programma is als volgt:

- 9h - 10h** **Viering in de kapel van Trembleur** (Célébration à la chapelle de Trembleur)
- 10h - 12h30** **Processie en zegening van het vee** (Procession - Bénédiction de bovins)
- 12h - 17h** **Boerenmarkt met streekproducten** (Marché de producteurs locaux et ateliers divers)

Chocolaterie Schonmacker - Cuisine de maman - L'Happycultrice - Herman boulangerie - Goutte (maraîcher) - Mauhin Beer - Vins de Dalhem - Les Prés du Paradis

- 14h** **Aansnijden van de Gerlachustaart** (Dégustation de la galette de la Saint-Gerlach)

TREMBLEUR - 10 / 01 / 2026

8H - 10H

ACCUEIL DU COMITÉ SAINT GERLACH - MESSE À LA CHAPELLE DE TREMBLEUR

10H - 12H

PROCESSION - BÉNÉDICTION DE BOVINS

11H - 17H

MARCHÉ DE PRODUCTEURS LOCAUX ET ATELIERS DIVERS

Chocolaterie Schonmacker - Cuisine de maman

Happycultrice - Herman boulangerie

La Goutte (maraîcher) - Mauhin Beer

Vins de Dalhem

15H

DÉGUSTATION
DE LA GALETTE DES ROIS !

UNE ORGANISATION CONJOINTE

LE GIBET -- LA JEUNESSE DE TREMBLEUR -- BE21 DES RACINES ET DEMAIN
GRÂCE À L'AIDE DE LA COMMUNE DE BLEGNY